

Aan mijn soon Gerard Schoemaker

(Opdracht van Andries Schoemaker in *Stichtsche klyne chronicke (...)*, Utrechtse Archieven, VE 5, f. 1-8; getypt 20.12.96, gez. 14.09.00)

[1] Waarde soon, / nademaal ik merke uwe grote genegent hijt / in het naaspeuren: van ons Vaderlandse outheden en / wel insonderhyt van onse geboorte stad Amsteldam / van welke stad reeds soo veel pennen stomp syn / geschreven: soo ist my echter lief, dat u: sulck of / diergelyke saacken voor neemt, om de ledige uren / noch op die wys door te brengen.

doch de wetenschap (van welke gy niet misge / deelt zyt) tot welstand van onse eeuwige geluksalig / hyt, dat is Redelijke godsdienst: is tot alle dinge / nut Godt te verheerlyken in syne schepselen: syn hey / lige naam groot te maken: den heere te loven / en danken: voor alle syn grote wonderdaden: aan het / menschelyke geslacht: en voornamentlyk aan ons / bewesen, is onse hoogste plicht, en ik meen (opdat / ik soo spreke) het den almachtigen behaagt heeft om / mensche te formeren en tot een Redelyke Zele te / scheppen: neemt dan de besorging van u waarde

[1v] Ziel voor het eerste en hoogste goed want syt / een seker schryver Een is nodig.

voor het tweede: soo is het ook Godsdienst om syn tyde- / lyk beroep na behoren waar te nemen: in welke stant / het den Almachtige belieft heeft den mens te stellen / dese twee dingen wel waargenomen synde onder de toe- / lating des heeren: meen ik dat den mensch wel / eenige uyt spanninge sal mogen nemen: om syn gee- / ste in die ledige uren wat te vrolyken met sodanige / besigheden de welke noch aan Ziel noch aan lichaam / geen schade toe en brengen: en also in de bespigelingen van / minder waardige saacken sich te verlustigen, doch soo / dat men de Reden van dien grote en deftigen dichter / Dirk Rafels kamphuysen in acht neemt als hy syt

dat u pop geen Afgodt word

op hoop van het een en t ander als ik reeds heb / be geseht soo draag ik dit uytgeschreve boekje / van de stad en 't landschap Utrecht: nevens de na- / geschreven vertaling van Bockenbergh aan u op / om daar door aan te tonen mijn sucht die ik heb / be om myn ledige uren, niet met stilsitten door / te brengen. Ik heb ongemeen gewoelt: in het naa- / speuren van onse vaderlandse gedenk- en legpen / ningen nevens deszelfs noot munten, met den / aankleven van dien: en dat is soo verre gebraght / door den heer en meester Gerard van loon

[2] gelyk u bekend is: dat daar van de grooste helft / aan de weereld door den drukpers gemeen gemaakt is / en staat het darde deel op het puijnt van uytgegeven / te worden:

dit dan dus verre gebracht sijnde, door het geven / van drie folianten van myn plak werk doch sonder / schrift aan den voornoemden heer van loon ben / ik daar afgestapt maar: met myn ledige uren geen / weg wetende: soo hebbe ik ondernomen: om de steden / dorpen: gehuchten: buurten: Adelyke en andere ge- / bouwen van gans holland en west vriesland / by een te brengen en van deselve een korte aantekening te maken voor soo veel het in myn vermo- / gen is: om dat dan te bekomen hebbe ik (als u / wel weet) reeds drie soomers versleten en na / myn klyn vermogen soo veel van de voor noemde stede / dorpen: gehuchten: buurten Adelyke en andere gebou- / wen by een gebraght: dat het tegenwoordig van holland / en west vriesland alleen: al ses bequame folian / ten uytmaakt: sijnde veele door my selve na het / leven geschetst soo goet als het in myn vermogen / was: daar en boven synder van de provintie van / utrecht drie folianten: en heb de voornaamste soo / oude als niwe gebouwen die in de stad utrecht syn / na t leven laten tekenen: hetwelk: het eene / en t andere my al een goede stuyver gekost heeft / doch wat vermagh de drift niet al.

[2v] ontfangt dan van u vader (die u teer bemint / als een vaderlyk geschenk, doch van sulken een / waarde niet als wel eer pieter jansen twisk / leeraar der doopsgesinde tot twisk syne kinderen / op droeg: welck boekye op het voorhoofd draagt

het vaderlyk geschenk

Weet dan soon: dat ik van der jeugd aan grote / genegenthyt en lust hebbe gehad, om de oude geschiet / schriften te door bladeren: soo die der joodsche, griek- / se en Romijnse: welke in t neder duyts waren over / geset: en vershyde Rys beschryvinghe: onder andere / wierd myn eens verhaalt: dat een amsteldams heer / na Romen Rysde: om de daar nog overgeblevene / wonderen van de oude Romynen te sien: desen heer / hadde de toegang by een Cardinaal: die dan aan / den Amsteldammer vroeg wat wel de voornaamste / reden was van dese syn rys na Italien: het / antwoord was vaardig: het welke was om de / oude overblijfsels en wat daar meer aan merkens / waardig was te beschouwen: den Cardinaal die / dit prees: maar vroeg van veel: by hem verwon- / derens waardige saacken dewelke in amstel- / dam te sien waaren: en onder andere hem grote- / lyks verwonderende van de groothyt en menigte

[3] der inwoonderen, en desselfs ongemene en / deftige Regeringe: goede ordre: en de vrede en ruste / der inwoonderen der selve in sonderhyt wegens de / verschillent hyt van gevoelens: den amsteldammer / dit horende: konde niet antwoorden: waar over den / Cardinaal verwondert synde: was van gevoelen dat / men niet behoorde tot aandere saacken over te gaan / of men moest te minste weten het verwonderens / waardige in syne vaderlyke stad.

deze gedaghten braght myn eyndelyk ook over / om van de verre afgelegene landen af te sien: en / over te gaan tot de geschiedschriften van mijn / vaderland: daar op soo gong ik de boeken van / de heere hoofd: Grotius, Emanuel de meteren en / meer andere boeken van die natuur door leesen / daar ik ook grote smaak in vond: aanmerkende de / wonderdade van den almachtigen Godt: die soo / een hand vol land: tegens de maghtigste koning van / het gansche kristenrijk niet alleen het hoofd / geboden heeft: maar teffens het Rooms gesinde / geloof en t spaance juck: van de hals heeft afge- / schoven: en tegens de spaance koningen een oorlog / van 80 jaaren: gevoert heeft met een seer goede / uytkompst: ja sodanig dat koning philip de vierde / (om het niet al te hoogdravent uyt te drucken) seer geerne / met de verenigde staten een vrede sloot: met afstand / van alle syne rechten die hij en syn voorouderen als

[3v] grave van holland op die landen pretendeerde te / hebben: hier in nam ik groot genoegen: en gong daar / al mede

voort tot den jaare 1704: wanneer een vermaart / liefhebber de hollandse gedenkpenninge: dit sterfelyk le- / ven aflyde: wiens naam was Constantijn Sennepaart / van welke penningen ik een Cataloge kreeg, als / ik de selve las werd mijn hart soo ontfont: niet we / tende dat er sodanige silvere boecken van ons ne- / derland waren dat het buyten de kerf gong: ik had- / de reeds eenige gedenk penningen voor ruym het / silver gekocht: des gong ik op de verkoping met voor- / nemen om aldaar noch eenige penningen te kopen / soo die wat na myn sin gonge, doch het cabinet van / de nederlandse historie penningen bestaande uyt on- / trent 750 loot zilver: wierd tegelyk opgevylt: en / mocht 84 stuyvers het lood gelden: t wierd echter / niet verkocht: om dat het bevorens uyt de hand ver- / kocht was voor 63 stuyvers het lood: aan den heer / Jonas witzen ballin van amstelland, dus was / voor myn daar geen aankomen aan

de lust echter bleef niet alleen: maar werd al / meer opgeweckt: te meer ik des anderen daags door / de warmosstraat gaande bij den silversmit ryne- / velt een kasye met gedenkpenningen sag: doch / onkundig of die van de nederlandse saacken wa- / ren: dan of die tot andere gewesten behoorden, ik / trad in huys en vroeg na de prys der selve: die my / soo redelyk wierd in gestelt dat ik die kocht: en / onder deselve was een draagpenning van den nederlandse

[4] poeet joost van den vondel: voor de weerga / van deze penning hadde ik daags te voren in de verko- / ping 27 gl geboden: doch kreeg hem niet: doen / kocht ik deze voor 6 gl: dese koop scheen myn sulck / een ongemeen voordeel te wesen: dat ik myn daar / over verheugde, te meer omdat die penningen myn / maar 36 stuivers het lood koste.

Met deze buyt gong ik wel vergenoeght na huys / kort daarna quam ik door de grave straat: en vond / op een venster een kasye met gedenk penningen / staan: niet wetende dat het den medalyeur v dishoeke / was: ik trad in en vroeg na penningen: die dan daar / ook wel waren: maar de vraag was wat voor pen / ningen, doch wist geen name te noemen soo kocht / ik eger een mooi partytje voor 40 stuivers het lood / soo dra als de jooden gewaar wierden: datter een niuw / doch onkundig liefhebber voor den dagh quam: soo / wierden de penningen in vry grote meenigte: soo aan / de beurs als aan mijn huys aan my gepresenteert / ik kocht ook al snedig aan voor 33 a 36 st. het loot / onderwijlen wierd ik gewaar dat er een boek was / genaamt de medalische historie van holland: of de / beschryving van de nederlandsche gedenk penningen / doen was het dat myn weet lust sodanig wierd op- / geweckt: dat ik niet en ruste voor en aler ik / dat boek meester werd: in een korten tyt hadde ik / het van vooren tot achteren doorleesen: en vond doen / ook dat ik in t kopen van penningen ook al mis

[4v] hadde getast, doch door het leesen en herlesen / wierd de genegenthyt soo aangewackert tot het vergaderen de- / ser gedenk stucken: dat het byna al te var gong, hal- / ve nachten sat ik onvermoeyt en las met opmerking / in dat niwe boek: soo dat ik in twee jaaren tyt al seer / verre was gevordert.

onderwijlen merkten ik aan: aen wien dat dese me- / dalische historie was opgedragen: en onder deselve / waren dese twee als den heere hendrik d aquet / burgermeester der stad delft, en den heere engel / bertus van Engelen, der medicijnen docter tot utrecht

den heer simon schynvoet: myn goede vriend: by den / heere moet hy rusten, gaf mijn aanlyding om by / den eerst genoemden heer te komen, en by de laatst / genoemde wierd ik door een jood gebracht, daar ik / op een plockye 800 lood medalyses kocht, dit vergro- / te myn begonne versameling ongemeen wel, waar / door ik ook al verschyde dubletten kreeg.

onderwylen deed ik die over aan een niuwe lief- / hebber die ik reeds in de kap hadde gebraght, den / dockter deed mijn alsoo vry wat onderrechting: doch / ik kreeg vry meer van den heer d Aquet die my ver- / schyde bysonderheden rakende de liefhebbery aan de hand / gaf: hier van hield ik dan aantekening, en door / dat middel ondeckte ik vry veel penningen: die in / de medalische historie niet aan geroert waren:

[5] daer op trock ik weder aan t leesen, en bevond / dat het boek seer slecht behandelt was, door de win / sucht van den drucker: als synde seer verwart door / het tussen byde met sterreties te drucken, waar door / dat de teext veel malen wierd afgebroken, soo nam / ik een besluit (niet tegenstaande dat ik geen andere / taal meester ben als onse aangebore moederstaal) / om in dit werk ene andere schicking te maken.

hiertoe wierd ik meer aangeset omdat ik onder / t vergaderen der penninge (als boven gesegt is) dewelke / in het meer gemelde boek niet waren aangetoont / daar op nam myn voor nemen een voortgang, en be- / gon de penningen daar niet bekent: af te tekenen, / schoon ik de tekenkonst niet magtig en was waar / toe dat dan myn drift soo groot was: dat er geen hin- / derpalen schenen te syn om dit voor nemen te stuy- / ten: dus maakten ik dan een aanvang: en brack / een boek aan stucken ver plackten het na de ordre / der jaaren: en de penningen dewelke ik ieder op / syn tijt daar in voegde gong ik meede by den een / of andere taalkundige myner goede vrienden en / dan soo wat ondeckt synde: sloeg ik s lans historie / bladen op: daar ik dan meer onderrichtinge ont / moete, daar ik dan noch in te kort quam gong ik / by den eene of andere liefhebber van t vaderland daar / ik dan ook al vry wat ondeckte, dus soo gong

[5v] myn werk syn gang: onderwyl quam ik eens by den / penningmeester den heer de wilde: daar van ik het geschre- / ven boekye van de reken penningen, door joachim / oudaan opgesteld: die ook syn goede best gedaan had / in het op stellen van de meergemelde nederlandse hi- / storie penningen: dit boekje wierd my geleent, en / ik ontdeckte daar al vry veel legpenningen in doch / daar was geen verklaringe bij: doch de daar in synde / reken penningen namen sijn aanvang na myn / meeninge van den jare 1470 en eyndigende metten / jaare 1670: doch de rekenpen hebben al een eynde / genomen metten jaare 1672: ik hebbe het doen in orde / gebracht met de brabantse en andere rekenpenninge / tot den jaare 1714.

terwyle dat ik nu met myn werk besig was en / gevordert tot den jaare 1712: kreeg ik kennis aan den / heer en Meester Gerard van loon te delft, desen / heer was ontrent soo driftig als ik om het werk / van bizot in een beter ordre te brengen: dies hadde hy / de pen reeds al mede ter hand genomen en aan / t schryven geraakt, en toonde my hoe verre hij reeds / was gekomen, het welke wel goet was: maar wy / verscheelde in de verkiesing der tyd wanneer dat / men dese historie penningen syn begin soude geven / ik was van gedachten dat sulck moest geschiden / met de afstand van vrouw jacoba gravinne van

[6] holland: aan haar neef Philip de goede her / tog van bourgondien: en syn gedachten waren dat men / beginnen moest met het presenteren van het be / ruchte request door den heere van brederode en / sijn medestanders: aan de hartoginne

regente / Hierover dan dus samen koutende: quamen over / een van die tyt stip te nemen als wanneer dat / keyser karel de vyfde afstand deet van de nederlan- / den aan syn soon Philips: dewelke dan de re- /geringe in den jaare 1555 aanvaarde.

dit nu dus vastgesteld synde quamen wij over / een dat ik de penningen aan syn E soude oversen- / den: daar en tegen soo soude Zijn E aan my over / senden syn geschrifte: die ik dan vry mocht naschrijve / dus gong dit werk syn gang, en kreeg door de tijt syn / volle beslag: en bestont in 6 folianten: doch ge- / raackten eyndelijk na veel tegen sribbelings / ter druck persse: en is heden als reeds gesegt is / al 2 deelen onder de liefhebbers verdeelt: en het / darde deel sal van dese week ook uytgegeven wor- / den: soo dat er nu noch maar een deel aan schort / nemende dit deftig werk syn begin metten jaare / 1555: en eyndigende: met de vrede tot utrecht ge- / sloten: doch is noch soo veel uyt gereckt tot / aan de algemene vrede tot baden, en rastad gesloten

[6v] si daar soon hebt gy een kort verhaal hoe dat / u vaders lust ontfonckt is geworden tot de penning/ kunde en het vergaderen der muntstukken: en / hebbe het ook soo verre gebraght (dat ik sonder / myn daar over Roem toe te brengen) mag seggen / dat ik niet en weet datter eenig Cabinet van ge- / denkpenningen bekend is: verstaat van de neder- / landse met zyn aanhorige penningen als het / myne) doch tegenwoordig in een stof dat soo be- / minnelyk niet en is: namentlyk koper: alsoo / ik als u wel weet de silvere penningen aan / den heere Balthazar scott: out schepen der / stad: amsteldam: ontfanger der gemenelands mid- / delen: en balliu van de dimermeer verkocht / heb: al waar ik tot heden toe de vrye ingang heb- / be om het selve te vermeerderen: en aankopen van / penningen na myn goetdunken.

dat ik myn silver Cabinet verkocht hebbe waarde / soon en is niet geweest omdat myn de liefde tot / meerder onderzoek der penningkunde verminderde / neen gans niet, maar ik merckte aan hoe groot / een somme gelts dat daar door bij mij ledig lagh / en ten andere dat ik reeds: alle die gedenk pen / ningen int koper hadde laten afgieten, dat deed / myn besluyten om van 't zilver afstand te doen

[7] wat nu de compleet hyt deser versameling / belangt: komt na myn mening den heere fran / coys fagel: griffier van haar hoogmogende: wel / het naaste aan dat den heere Scott nu besit: want / het selve is wel met meer dan 400 penningen ver- / meerdert, doch dien genoemden ongemene deftigen / heer: heeft niet alleen van nederlandse penninge / maar ook een ongemene vergadering van andere / potentaten: en meene met recht te seggen dat zyn / E geen weer ga heeft in de liefhebbery en meenigte / van gedenk penningen: ben verschyde maal oog- / getuygen daar van geweest: dat dien deftigen heer / hem verledigde: om de penningen met ons byde / na te sien: het bleef daar niet by, maar dien heer / leende my ook eenige penningen om na te gieten / waar door myn werk al compleeter wierd.

na dese heer munt uyt den heere Gerard hoge / veen in syn E leven schepen en Raad der stad / leyden: wiens muntkasse nu is berustende on- / der syn jongste soon.

de darde in rang was dien tyts den heer Wilhem / Lormie in s gravenhage: daar na volgden de heer / [ontbreekt] vos: mede in schravenhage en in am- / steldam juffrou delcourt: de welke ook al / verre gevordert is in die liefhebbery.

[7v] onder de deftige liefhebbers mag men ook met / recht roemen: het muntkabinet van myn waarde / vriend den heere Christoffel beudeker: dewelke sig / niet alleen in de penningkunde bepaalt: maar heeft / naast dat van den heere Simon Schynvoet goeder gedachte / een van de alder volmaakste versameling van hooren / ties: schelpen en andere zee gewassen: daar en boven: / een ongemene versameling van getekende Edele huysen / van ons vaderland: wiens wederga sonder flatery ge- / sproken ik nergens hebbe gevonden.

den heere Coenraad Chistoffels, koopman tot am / steldam: is werkelyk ook in den arbyt : om de gedenk / penningen van ons Nederland te vergaderen daar syn / E reeds verre in gevordert is: behalven dese heeft / de beste versameling van de sweetse gedenckpen- / ningen die ik tot noch toe gesien hebbe.

wat nu vorder van de leg of rekenpenningen / mitsgaders de noot munten, belangt: hebbe ik ner- / gens soo heerlyk gevonden als by den heere Cornelis / backer, schepen der stad Amsteldam: gesproten / uyt de oude en deftige stamme van de backers: wiens / grootvader in syn E leven het amsteldamse Capi / tool of aghste wonder van de weereld als burger va- / der betreden heeft: en tegen woordig is zyn oom hoofd / officier derselver stad, dese heere segge ik heeft

[8] een versameling van rekenpenningen: dewelke / ik genoegsaam voor de eerste acht die bekend is: en na / hem volgden den konstschilder francoys mireus tot / leyden: schryver van de bisschoppelyke munten van / utrecht

't Is wel waar dat ik ook een goet gedeelte van / die munte bezit: maar niet in die volkoment- / hyt als den genoemden heer Backer.

Hier heb gy waarde soon: in een korte schets alle / de voornaamste liefhebbers in dese tijt voor soo veel / die mijn bekend zijn, van de nederlandse pennninge / die van de outhyt is buyten myn besteck: en heb / daar ook geen kennis van alsoo als u bekend is / geen vreemde talen versta.

Neempt dat dit vaderlyk geschenk: met soo vele / genegenthyt aan als het aan u werd opgedragen: en / gedenckt altyt dat men het hoogste goet namentlyk / de Redelyke Godsdienst voor alle dingen, het eerste moet / betragten: voor het tweede als ik in t begin gesegt heb- / be het tydelyk beroep in welke Gy gestelt syn: en / besteet dan d' overige uren in dat geen dat redelyk / is: en meest genoegten geven kan, soo sult gij u / selve en andere tot nutte syn: en na myn mee- / ning u ledige uren wel besteden.

[8v] dit wens ik van harten: en bevele u vorder met / u beminde: en lieve kinderen in de bescherming van den / Almagtigen Godt. Amen.

U L Vader,
Andries schoemaker

Amsteldam,
11 april 1728

Aan mijn kleinzoon Gerard Blaauw

(Tekst zoals overgeschreven door Johanna Catharina Blaauw-van Marle, 2/7 1942, uit *Beschryvinge der Stad Amsterdam*, manuscript van Andries Schoemaker, particulier bezit; het gemeentearchief van Amsterdam heeft er een microfilm van, nr. 2019. I.H. van Eeghen schreef er over in 'Het plakboek van Andries Schoemaker' in *Amstelodamum* van januari 1959, p. 184-191.)

Waarde Neef.

Hier nevens ontfangt gij van uw grootvader eenige prente van de wijt vermaarde koopstad Amsteldam, onze geboorteplaas. Ik hebbe deselve vergadert en doen in dese ordre gebraght. Hier in kan u sien hoe de tijde veranderen: en die stad welke voor vijf hondert jaaren nauwelijks met de naam beken was, nu de vermaarde geworden is van niet alleen Europa, maar genoegsaam van de gehele wereld. Want hare kielen doorklieven alle de zeen en vinde gelijk op de Gedenkpenning van de ostindische Compagnie staat geslagen in den jaare 1702 IN VIA NULLA VIA: in de weg is geen wegh, deze weg die er niet en is, werd echter door de konst der stuurmanschap gevonden, en door onse scheepvaart bevaren.

Indien vader Gijsbrecht van Amstel eens opsag, hij soude sijn eijgen Erfdeel niet kennen vinden, om nu veel lof van onse geboortestad te seggen, is niet noodig, den groten dichter Antonides, heeft sulx in sijn Y stroom seevaardig voor ons verstand gebragt: en daarna den Heer Willing in sijn Amsteldamse tempe en buytecingel, egter moet ik dat hier nog bijvoegen: dat sedert den jaare 1578 de gewetensdwang in onse vaderlijke stad een eynde hadde genomen en de vrijhijt van geweste in alle deelen wierd gehandhaaft van die tijt af aan om ons Amstelstad in neringe en welvaart soo toegenomen dat men daarvan nu de vrugten pluckt.

U ontvangt dan als ik gesegt hebt een versameling van prente en teekeninge van Amsteldam, bestaande in derselver kerken, toornen, kloosteren, gelijk die voor de tijden der reformatie geweest zijn, doch nu meest in burgerhuysen verandert, of tot andere stadsgebruiken; als bij voorbeelt het tuchthuys en spinhuys, sijn in de roomsche tijde klosters geweest, en nu geprepareert, om de quaat doenders in te tuchtigen en op te sluyten.

Wijders des stadt oud en niwe poorten, Godshuysen en ongemene deftige gebouwen met welke nu de stat komt te pronken, neffens een afbeeltsel van het oude en niwe stadhuis, bekent voor het aghtste wonder der weereld en meer andere gesichten derselver stad als mede den vermakelijken buyten Amstel, aan beyde de sijde: en een verbeelding van de overtoomse wegh: van de luye brug af tot aan den overtoom, nu eerst uytgehouden vandaar na Amstelveen; Sloten: en langs de malejan Kadijk voorbij U grootmoeders gewesene tuyn na de buurt genaampt, de drie baarsjens.

Meer gesichten en outheden van Amsteldam synder, maar deselve sijn seer swareijk te bekomen, doch U oom Gerard Schoemaker heeft deselve meest altemaal. Al wat we onderwijlen noch mochte vergaren daarmede sullen wij dit plakwerk vermeerderen om hetselve soo compleet te maken als t in mijn vermogen is, tendien eynde soo is er hier en daar schoon papier gebleve om het altijt te kennen invullen.

Ik hope dat dat van uw smaak sal syn en niet onaangenaam, schoon het van wijnig belang is, U grootvader heeft het echter met een goede genegenheit aan U geoffreert!

De geestelijke oefening die alles overtreft is ook tot alle dinge nut: en moet in sonderheit het voorwerp van onse begeerte sijn, want aan dat selve hangt ons eeuwig wel af qualijk varen hetselve, is als een seker schrijver t wel syt: Een is nodig, dat is dan dat, één dat voor alle dinge nodig is: en moet ook voor alle dinge betragt worden: daarom wensche en bidde ik U mijn waarde neeff: kleeft dat eenige dat nodig is aan: omhelst het en hout het vast: so sullen Uwe dagen gelukkig sijn, en den heere des hemels sal alle uw doen en laten met sijn goddelijke zegen overstromen Amen.

De tijdelijke oefeninge is ook niet onnut, de godsdienst die eerst komt en het voornaamste is, werd gevolgt om door een eerlijke koophandel, of handwerk gevolgd, door welke winsten men het leven op de aarde moet onderhouden: dat is mijns bedenken, het tweede amt.

Aangaande nu het derde: meen ik dat mijn sijn ledige ure tot een geoorloofde oefening, wel magh gebruiken: om nu niet op te halen wat soorte van geoorloofde oefeninge; soo laat ik dat aan een ider bevolen: wat oefeninge dat hij verkiest: doch hier nu de maat te houden: is al mede iets en te maken (dat de pop geen afgodt word) gelijk Kamphuysen segt, of ik daar nu vrij van ben durf ik niet seggen. Mijn genegenheit (gelijk U weet) was wonderlijk gevallen op mijn vaderlands gedenkmunten, in welke ik ongemeen gevroet hebbe, en eyndelyk soo verre gebracht dat het werk beschreve door den heer Mr. Gerard van Loon niet alleen ter drukperse gebracht is, maar dat ik reeds het darde boek of deel daarvan hebbe. Dit werk had ik selver beschreven van de afstand van vrouwe Jacoba gravinne van Holland tot op de jaare 1712. En dewijl mijn schrift niet bequaam was om aan de viese (kieskeurige) weereld mede te deelen, want daar wordt op ider woord en spelding en niet op den sin soo gevat, dat het veele verveelt, niettegenstaande dat het bijeenbrengen daarvan veel moeyte hout: menigen halve nacht hebbe ik daaraan gearbijt en soverre ten eynde gebracht, als U bekent is.

Dat werk nu afgedaan sijnde: soo konde ik egter niet rusten maar nam wederom iets anders bij de hand: t welke was om niet alleen het bijeen vergaderen der stede, dorpen, vlecken, gehuchten, adellijke en andere heerenhuysen van ons land maar ook van ider soo veel te schrijven als ik konde.

Dat nu is hetgene daar ik mijn tegenwoordige ledige uren mede besig houde en heb soo tussen tijden als een tussen vermakelijkhijt, dit boek of plakwerk bij een gebracht; ontvangt het dan van U grootvader, met die genegenheit als het U word opgedragen, dat soo sijnde dan, ben ik seer wel voldaan, en achte dat ik mijn tussen uren tot U genoegen niet onnut bestee hebbe.

onderwijlen waarde neef

bevele ik U in de heylige bescherming des alderhoogste en verblijve U grootvader
Andries Schoemaker

Amsteldam
den 18 April 1728

Waarde en seer geliefde dochter

(Uit *Korte Beschrijving van de Steden, Dorpen, Heren Huijsen etc. van West-Friesland*, (...) KB 78 C 54, f. 5 en 6)

[5] Den Schepper van het geheel al te looven en / danken, is ten hoogsten nodig, dewijl wij dagelijks de / groothijt van

dien Schepper in sijne schepzelen aan / schouwen: en alsoo sijn Goddelijke gunste komen te / genieten. Soo is het ook onse plicht om met geheel / onse herte altijd dankbaar te sijn aan dien grooten / gever van alles goets. In sonderhijt Ik die soo merr / kelijk gesegent ben (ik hoope in Gods gunste) met / tijdelijke goederen: en seer live kinderen en kints kinderen / dat de grijze haaren mijns ouderdoms met vreugden den doet / dragen, en dewijl het seker is dat bij die nodige bespiege / linge den geest ook eenige genite soo is u bewust / hoe mijne begeerte sig uijtstreckt tot het na sporen der / vaderlijke outheden. Soo hadde Ik een eijnde gemaakt / met het vergaren en beschrijven der Nederlandsche gedenk / penningen nu door den druk gemeen gemaakt en beschre / ven door den heer en meester Gerard van loon: ontfonckte / in mij Uw vader een niwe lust tot eene kleefse en Zuijt / hollandse Rijse te doen welke onder de naam van de Kleefse / en Zuijt Hollandse Arcadia berijmpt en beschreven door / Klaas bruijn int licht gekomen is en hebbe ook die rijts / met hem gedaan nevens U oudste soon Dirk blaauw / goeder gedaghten, het welke aan lijding heeft gegeven om / met den voornoemden klaas bruijn en uw broeder Gerrit

[6] Schoemaker Noort holland door te Rijsen: het geen / ik deed in den jaare 1725 en de volgende jaaren. Ik onder / nam voor soo veel ik konde (als hebbende nooit tekenen / geleert) de noord hollandse dorpen en de oude en niwe / heerenhuijsen na t leven te tekenen: 't geen verder / door den grooten tekenmeester Cornelis pronk ten eijnde ge / bracht zijnde: Soo is dit werk door den voornoemden / Klaas bruijn berijmpt: en door uw broeder Gerrit Schoemaker / de nooten of aantekeninge daarop gemaakt: en dus ter / drukparsse gebraght: soo sag ik in dat werk veel dorpen / als buijten dat besteck sijnde: en ik in mijn beschrijving / van noord holland aangetekent hadde: niet genoempt / 't welk mij aanspoorde om een korte beschrijving van / Noord holland bijeen te brengen: en aan uw mijn seer / geliefde en waarde dochter op te dragen: gelijk Ik bij deze / doen: waarin gij de aantekeninge van uw broeder sult / vinden getekent met G.S. Wijders hebbe ik daar noch / wat bij gevoegt t welk u ongetwijfelt niet onaangenaam / sal sijn: Ik hebbe dit werk dan met mijn eijgen hand / geschreven: en soo goet ik konde getekent: als ik ruijm / 72½ jaar out was. Mijn versekert houdende dat deze op / draght u niet onaangenaam sal sijn: ontvangt het dan / van u vader: die dit werkije met veel genoeg heeft / op dat u ook een klijne gedagtenisse van mijn handen / werk zal hebben terwijl ik blijve met hartelijke / liefde en vaderlijke genegenthijt

Amsteldam A
5 Junij 1733

UL vader
Andries Schoemaker